

Raadsvoorstel

Raadsvergadering Debat en Beslút	: 09 september 2026
Petear	: 26 augustus 2026
Agendapunt	:
Nummer	:
Datum voorstel	: 26 juni 2026
Onderwerp	: Meicirculaire 2026
Zaaknummer	: Z.901239
Portefeuillehouder	: de heer J. van Zanden

Voorstel:

1. Kennis te nemen van de uitkomsten van de meicirculaire 2026;
2. De middelen participatie, de middelen faciliteitenbesluit opvangcentra, de middelen overheidsbrede dienstverlening, de middelen alleenverdienersproblematiek en de middelen ondersteuning lokale politieke partijen te oormerken;
3. De begroting 2026 te wijzigen conform de begrotingswijziging (bijlage 3) en de effecten voor 2027 en volgende jaren te betrekken bij het opstellen van de programmabegroting 2027-2030.

Inleiding - Ynlieding

Op 29 mei 2026 heeft het Rijk de meicirculaire 2026 gepubliceerd (zie bijlage 1). Wij schetsen in dit advies de stand van de meicirculaire 2026 ten opzichte van de decembercirculaire 2025 welke verwerkt is in de perspectiefnota 2027. De meicirculaire is voor gemeenten een belangrijk document voor het opstellen van de meerjarenbegroting 2027-2030.

De Meicirculaire 2026 geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van het Rijk. Deze circulaire bevat onder andere informatie over de actualisatie van het accres op basis van de Voorjaarsnota 2026 en de Huishoudelijke hulp uit het WMO. Op basis van richtlijnen van onze toezichthouder de provincie, zijn de effecten van de Meicirculaire voor onze gemeente doorgerekend.

Deze meicirculaire laat een positief effect zien voor de jaren 2027 en 2028, maar biedt geen structurele oplossingen voor onze financiële vraagstukken. Over deze meicirculaire 2026 bent u als raad geïnformeerd aan de hand van een raadsmemo.

Samenvatting

Deze circulaire bevat informatie over de actualisatie van het accres op basis van de Voorjaarsnota 2026, Huishoudelijke hulp uit het WMO en nog een aantal taakmutaties en integratie en decentralisatie uitkeringen.

Ten opzichte van de perspectiefnota 2027 is het financiële beeld na verwerking van de meicirculaire 2026 voor alle jaarschijven licht verbeterd, voor de jaren 2026 en 2030 is het beeld nagenoeg gelijk gebleven. Voor de jaren 2029 en 2030 zien we een negatief effect door de mindering op onze algemene uitkering voor huishoudelijk hulp uit de WMO. Maar dit effect wordt conform de richtlijnen van de provincie opgevangen worden door het opnemen van een budgettair neutrale stelpost in onze begroting. We lichten een aantal mutaties in de algemene uitkering kort toe.

Actualisatie van het accres

In de meicirculaire 2026 is de nieuwe raming voor het accres 2026 en volgende jaren opgenomen. Dit leidt tot een positief effect op ons financieel perspectief voor de jaren 2027 tot en met 2030. In 2026 zien we een negatief effect van € 174.000.

Accresontwikkeling laatste jaarschijf

Voor het berekenen van de hoogte van de algemene uitkering maken wij gebruik van de rekenapplicatie van PAUW. Deze gebruiken wij als basis om ons financieel systeem te laten aansluiten met de actuele ontwikkelingen van de algemene uitkering. Omdat ons financieel systeem maar 5 jaar presenteert, kunnen wij ook maar tot 5 jaar doorrekenen. Hierdoor kopieert ons financieel systeem bij het toevoegen van een nieuwe jaarschijf de laatst bekende jaarschijf. PAUW rekent daarentegen gewoon door en gebruikt als beginstand voor het nieuwe jaar een geactualiseerde jaarschijf inclusief accresontwikkeling. Om ons financiële systeem hierop correct te laten aansluiten en deze te actualiseren is het van belang om deze accresontwikkeling in het laatste jaarschijf mee te nemen. Dit betreft een bedrag van € 4.732.000. Door deze mutatie te verwerken is onze jaarschijf 2030 weer actueel.

Uitstel vervanging abonnementstarief WMO

In de Voorjaarsnota 2023 is besloten dat het abonnementstarief in de WMO 2015 wordt afgeschaft en dat in de plaats daarvan een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage in de WMO opnieuw wordt ingevoerd. Deze was in eerste instantie ingeboekt in 2026 en werd verplaatst naar 1 januari 2027. Echter, nu blijkt dat deze niet eerder dan 1 januari 2028 kan worden ingevoerd. Daarom wordt voor het jaar 2027 een bedrag overgeheveld naar het gemeentefonds.

Huishoudelijke hulp uit de WMO en vangnetregeling

Het coalitieakkoord van het kabinet Jetten bestaat uit een maatregel die ervoor zorgt dat mensen die daartoe in staat zijn, zelf moeten betalen voor hun huishoudelijke hulp. Huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening binnen de WMO wordt daarom geschrapt met ingang van 1 januari 2029. Omdat gemeenten hierdoor ook jaarlijks minder uitgaven zullen hebben wordt er een uitname uit het gemeentefonds gedaan van jaarlijks € 1,4 miljard. Voor de mensen die nog wel afhankelijk zijn van de gemeente, moet de gemeente daarin blijven voorzien. Daarom wordt er vanaf 2029 jaarlijks € 430 miljoen aan het gemeentefonds toegevoegd als vangnetregeling.

Toevoeging stelpost huishoudelijke hulp uit de WMO

Omdat het nog onduidelijk is hoe dit vangnet eruit komt te zien en wie hiervan gebruik kan maken, is het voor gemeenten nog niet inzichtelijk te maken wat de daadwerkelijke financiële gevolgen zijn. Voor de begroting 2027 staat onze toezichthouder de provincie daarom toe, een stelpost op te nemen van de netto-uitname uit het gemeentefonds. Hierdoor heeft deze maatregel een budgettair neutraal effect. Zodra bij de begroting 2028 meer bekend is over de beleidsmatige invulling, wordt er van gemeenten gevraagd om een reële raming in de begroting op te nemen waardoor deze stelpost weer komt te vervallen.

Wij hebben de totale effecten van de meicirculaire en richtlijnen vertaald in een bijgesteld meerjarenperspectief. Dit bijgestelde perspectief is gebaseerd op de saldi uit perspectiefnota 2027. Hierdoor laat het bijgestelde meerjarenperspectief in de jaren 2027 tot en met 2030 een positief saldo zien. Om te voldoen aan de vereisten van repressief toezicht van de provincie dient de eerste jaarschijf van de begroting (2027) of de laatste jaarschijf (2030) structureel te sluiten met een positief saldo. Daar voldoen wij aan. Echter, hierbij merken wij nogmaals op dat in het financiële meerjarenperspectief vanaf 2027 nog geen aanmeldingen zijn meegenomen omdat de raad is voorgesteld de integrale afweging van de aanmeldingen 2027 bij de begroting 2027 te laten plaatsvinden. De honorering van de voorgestelde aanmeldingen zal nog een fors negatief effect hebben op alle jaarschijven van het financieel meerjarenperspectief.

Hieronder het financieel perspectief na verwerking van de meicirculaire 2026:

Overzicht financieel perspectief (x€ 1.000)

	2026*	2027	2028	2029	2030
Financieel meerjarenperspectief (Financiële verordening)					
Saldi voorjaarsrapportage 2026 en perspectiefnota 2027	-5.621	168	183	114	146
Bijgesteld meerjarenperspectief na meicirculaire 2026	-5.619	2.982	643	-988	66
Structureel financieel meerjarenperspectief (Toezichthouder)					
Structureel meerjarenperspectief VJR2026/perspectiefnota 2027	-4.021	468	-313	2.818	3.650
Bijgesteld structureel meerjarenperspectief na meicirculaire 2026	-4.019	3.282	147	1.716	3.570

Beoogd resultaat - Beëtte resultaat

De raad de uitkomsten van de meicirculaire 2026 van het gemeentefonds laten vaststellen.

Argumenten - Argumenten

1.1 Vervanging abonnementstarief WMO wordt weer uitgesteld

In de Voorjaarsnota 2023 is besloten dat het abonnementstarief in de WMO 2015 wordt afgeschaft en dat in de plaats daarvan een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage in de WMO opnieuw wordt ingevoerd. Deze was in eerste instantie ingeboekt in 2026 en werd verplaatst naar 1 januari 2027. Echter, nu blijkt dat deze niet eerder dan 1 januari 2028 kan worden ingevoerd. Daarom wordt voor het jaar 2027 een bedrag overgeheveld naar het gemeentefonds. Voor onze gemeente betekent dit een bedrag van € 724.000.

1.2 Huishoudelijke hulp wordt geschrapt uit de WMO en er wordt een vangnetregeling ingesteld

Het coalitieakkoord van het kabinet Jetten bestaat uit een maatregel die ervoor zorgt dat mensen die daartoe in staat zijn, zelf moeten betalen voor hun huishoudelijke hulp. Huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening binnen de WMO wordt daarom geschrapt met ingang van 1 januari 2029. Omdat gemeenten hierdoor ook jaarlijks minder uitgaven zullen hebben wordt er een uitname uit het gemeentefonds gedaan van jaarlijks € 1,4 miljard. Voor onze gemeente betekent dit een mindering van ongeveer € 4,7 miljoen op onze algemene uitkering vanaf 2029.

Voor de mensen die nog wel afhankelijk zijn van de gemeente, moet de gemeente daarin blijven voorzien. Daarom wordt er vanaf 2029 jaarlijks € 430 miljoen aan het gemeentefonds toegevoegd als vangnetregeling. Voor onze gemeente betekent dit een bedrag van ongeveer € 1,4 miljoen vanaf 2029.

Deze maatregel heeft consequenties voor onze uitgaven. Wij onderzoeken wat de effecten zijn van het verlagen van de uitgaven op huishoudelijke hulp vanuit de WMO in onze begroting. Dit zou het negatieve effect in de begroting deels kunnen compenseren. Bij de Programmabegroting 2027 nemen we deze verlaging van de uitgaven mee.

1.3 Stelpost huishoudelijke hulp uit de WMO maakt het effect budgettair neutraal

Omdat het nog onduidelijk is hoe dit vangnet eruit komt te zien en wie hiervan gebruik kan maken, is het voor gemeenten nog niet inzichtelijk te maken wat de daadwerkelijke financiële gevolgen zijn. Voor de begroting 2027 staat onze toezichthouder de provincie daarom toe, een stelpost op te nemen van de netto-uitname uit het gemeentefonds. Hierdoor heeft deze maatregel een budgettair neutraal effect. Voor onze gemeente betekent dit dat we een stelpost opnemen van € 3,3 miljoen in 2029 en € 3,4 miljoen in 2030.

1.4 Systematiek loon- en prijscompensatie leidt tot aanpassingen financieel perspectief

Bij iedere circulaire herijken wij de buffer die wij hanteren voor de loon- en prijscompensatie. Dit leidt tot stortingen of onttrekkingen voor loon- en prijscompensatie. De bijstelling van de buffer is gebaseerd op percentages van het Centraal Plan Bureau die bij de circulaires worden verstrekt. De reservering voor de jaren 2027 en 2028 lijkt voldoende en behoeft geen bijstelling. Echter, voor de jaren 2029 en 2030 dient de buffer aangevuld te worden. Voor het jaar 2029 is volgens onze prognose en de nieuwe percentages de loon- prijscompensatie te laag begroot. Daarom voorzien wij dat een extra reservering benodigd is van € 1 miljoen. Voor het jaar 2030 hebben we te maken met het opschuiven van de jaarschijven. De optelling van de indexaties in de laatste jaarschijf zorgt ervoor dat we bij iedere meicirculaire zien dat er een flinke

toevoeging nodig is in het laatste jaarschijf. Voor 2030 hebben we daarom volgens onze prognose een bedrag van € 6 miljoen nodig.

1.5 BTW compensatiefonds raming bijstellen

Conform de richtlijnen van de provincie hebben wij bij voorgaande circulaire een stelpost opgenomen voor het BTW Compensatiefonds. Op basis van de afrekening van 2025 moeten wij deze stelpost naar beneden bijstellen. Voor ons financieel meerjarenperspectief betekent dit een nadelig effect van € 321.000 structureel.

1.6 Raming voor eigen bijdrage jeugdzorg en sturen op trajectduur jeugdzorg opgenomen als stelpost

In de meicirculaire 2025 zijn voor de jaren 2028 en 2029 aanvullende maatregelen voor jeugdzorg meegenomen, die hebben geleid tot een verlaging van de algemene uitkering. Deze maatregelen betreffen eigen bijdrage jeugdzorg en sturen op trajectduur jeugdzorg. Hiervan hadden wij conform de richtlijnen van de provincie een stelpost opgenomen. Deze stelposten hebben wij conform de begrotingscirculaire van de provincie ook mogen doortrekken naar het nieuwe jaarschijf 2030.

1.7 Incidentele middelen capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE) in 2027

In 2027 wordt een totaalbedrag van € 671 miljoen beschikbaar gesteld aan gemeenten om uitvoering te kunnen geven aan de taken op het gebied van klimaat- en energiebeleid. Dit werd eerder gefinancierd aan de hand van de specifieke uitkering (SPUK) Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE). Sinds 2026 worden deze middelen toegevoegd aan de algemene uitkering als een decentralisatie uitkering. Op basis van het uit te voeren beleid zijn deze middelen in 2026 geoormerkt voor de uitvoering van deze taken. Voor de uitvoering van het programma duurzaamheid in het jaar 2027 zien we dat er in 2027 nog middelen beschikbaar zijn vanuit de geoormerkte middelen in 2026 en vanuit de SPUK. Hierdoor wordt geadviseerd de middelen vanuit de meicirculaire 2026 in 2027 niet te oormerken en deze in te zetten als vrij besteedbare middelen.

2.1 De bijstelling Integratie-uitkering Participatie komt ten gunste van WSW-budget

Zoals gebruikelijk in voorgaande jaren voegen we de bijstelling van de integratie-uitkering Participatie toe aan het Wet sociale werkvoorziening (WSW)-budget.

2.2 De decentralisatie uitkering faciliteitenbesluit opvangcentra komt ten gunste van Programma 4 leefbaarheid en onderwijs

Gemeenten die een opvangcentrum voor asielzoekers faciliteren ontvangen nu middelen voor de werkzaamheden in en voor de opvangcentra. Voor onze gemeente is dit een bedrag van € 394.000. De kosten vanuit het AZC Balk worden met een deel van deze middelen bekostigd. Om de uitvoering van deze taken in stand te houden, wordt daarom het benodigde deel (€ 110.000) van deze middelen geoormerkt voor Programma 4 leefbaarheid en onderwijs.

2.3 De Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) gelden komen ten gunste van Programma 4 Leefbaarheid en Onderwijs

Omdat de SPUK middelen IDO zijn omgezet naar de decentralisatie uitkering Overheidsbrede dienstverlening en om de uitvoering van deze taken in stand te houden, worden deze middelen geoormerkt voor Programma 4 Leefbaarheid en Onderwijs van waaruit het bibliothekenbeleid wordt gefinancierd. Dit gaat om een structureel bedrag van € 5.000.

2.4 De decentralisatie uitkering Alleenverdienersproblematiek komt ten gunste van productgroep inkomensregelingen

In deze meicirculaire 2026 is € 60.000 meegenomen voor het jaar 2026 als decentralisatie uitkering Alleenverdienersproblematiek. Op basis van de vastgestelde beleidsregels en de bekostiging hiervan wordt een deel (€ 30.000) van deze middelen hiervoor geoormerkt.

2.5 De decentralisatie uitkering ondersteuning lokale politieke partijen komt ten gunste van productgroep bestuur

Onderdeel van het wetsvoorstel Wet op de politieke partijen (wpp) is een subsidiëring van decentrale politieke partijen. Omdat deze wet nog niet in werking is getreden, ontbreekt de wettelijke grondslag om

deze middelen uit te keren. Er is een amendement op de ontwerpbegroting 2026 ingediend. Dit amendement betreft een incidentele overboeking van de begroting BZK naar het gemeentefonds van € 5,5 miljoen. Met deze verstrekking worden gemeenten in de gelegenheid gesteld om politieke partijen die een zetel hebben in de gemeenteraad te ondersteunen. Voor onze gemeente betekent dit een bedrag van € 20.000. Hiervan wordt voorgesteld dit bedrag te oormerken en ten gunste te laten komen van productgroep bestuur.

3.1 Aanpassing begroting conform financiële verordening

De financiële vertaling van de meicirculaire leidt tot een aanpassing van de begroting. Conform onze financiële verordening wordt na het verschijnen van een circulaire aan de raad een raadsvoorstel met een begrotingswijziging aangeboden. Deze begrotingswijziging wordt verwerkt in de begroting van het lopende jaar en/of de begroting van de komende jaren (zie bijlage 3).

Kanttekeningen: risico's en eventuele beheersmaatregelen – Kanttekeningen: risico's en eventuele beheersmaatregelen

Gevolgen financieel meerjarenperspectief

Deze meicirculaire leidt tot een aanpassing van de algemene uitkering aan onze gemeente. Hierdoor is het financieel meerjarenperspectief niet meer actueel. Om dit meerjarenperspectief weer te actualiseren is een begrotingswijziging bijgevoegd.

Financiële effecten (mogelijke) aanmeldingen Programmabegroting niet verwerkt in financieel perspectief na meicirculaire 2026

Het financieel perspectief zoals deze bij de meicirculaire gepresenteerd wordt is gebaseerd op de saldi uit de Perspectiefnota 2027. Opgemerkt dient te worden dat in de Perspectiefnota 2027 geen aanmeldingen zijn meegenomen. De integrale afwegingen van de (mogelijke) aanmeldingen zullen plaatsvinden bij de Programmabegroting 2027.

Bijstelling BTW compensatiefonds

Conform voorgaande jaren en richtlijnen provincie is de definitieve afrekening van voorgaand jaar leidend voor de hoogte van de verwachte inkomsten (stelpost) BTW compensatiefonds. Dit kan jaarlijks variëren. Bij de meicirculaire 2027 kan dan weer een aanpassing plaats vinden.

Beleid, regelgeving en Sustainable Development Goals (SDG's) – Belied, regeljouwing en Sustainable Development Goals (SDG's)

Financiële verordening

Financiën - Finânsjes

Deze circulaire heeft de volgende financiële effecten op de saldi gepresenteerd in de advisering over de voorjaarsrapportage 2026 en de perspectiefnota 2027 (x € 1.000):

Effect financieel meerjarenperspectief (x€ 1.000)

	2026*	2027	2028	2029	2030
Saldi voorjaarsrapportage 2026 en perspectiefnota 2027	-5.621	168	183	114	146
Accresontwikkeling laatste jaarschijf					4.732
Effecten meicirculaire 2026	653	3.391	1.054	-2.607	-2.466
Te oormerken middelen:					
- Faciliteitenbesluit opvangcentra	-110				
- Ondersteuning lokale politieke partijen	-20				
- Alleenverdienersproblematiek	-30				
- Overheidsbrede dienstverlening	-5	-5	-5	-5	-5
- IU Participatie t.g.v. WSW-budget	-165	-251	-268	-436	-420
Saldo na verwerking meicirculaire	-5.298	3.303	964	-2.934	1.987
Ontrekking/dotatie loon- en prijscompensatie				-1.000	-6.000
Stelpost Eigen bijdrage jeugdzorg					785
Stelpost Sturen op trajectduur jeugdzorg					205
Stelpost huishoudelijke hulp uit de wmo				3.267	3.410
BTW Compensatiefonds raming bijstellen	-321	-321	-321	-321	-321
Bijgesteld meerjarenperspectief	-5.619	2.982	643	-988	66

Effect structureel financieel meerjarenperspectief (x€ 1.000)

	2026*	2027	2028	2029	2030
Bijgesteld meerjarenperspectief	-5.619	2.982	643	-988	66
Elimineren verrekeningen algemene reserve	3.100	1.800	700	3.900	4.700
Niet ingevulde bezuinigingstaakstelling		-	-1.196	-1.196	-1.196
Incidentele aanmelding jeugdzorg (toezichtsbriev provincie)	-1.500	-1.500			
Structureel meerjarenperspectief	-4.019	3.282	147	1.716	3.570

* gebaseerd op prognose in voorjaarsrapportage 2026

Toelichting Effecten meicirculaire 2026

Van de circulaire gaat in 2026 een voordeel uit van € 653.000, in 2027 een voordeel van € 3,4 miljoen en in 2028 een voordeel van € 1 miljoen. In 2029 en 2030 heeft deze circulaire een negatief effect voor onze gemeente van € 2,6 en € 2,5 miljoen. De negatieve effecten in 2029 en 2030 ontstaan door de korting op onze algemene uitkering door de huishoudelijke hulp uit de WMO. Hiervoor hebben wij conform de richtlijnen van de provincie van de netto-uitname een stelpost opgenomen.

Accresontwikkeling laatste jaarschijf

Voor ons financieel perspectief moeten we de juiste beginstand hanteren voor het nieuwe jaar (2030). Deze moeten we actualiseren en berekenen inclusief accresontwikkeling. Om zo ook ons financiële systeem hierop correct te laten aansluiten en deze te actualiseren is het van belang om deze accresontwikkeling in het laatste jaarschijf mee te nemen. Dit betreft een bedrag van € 4.732.000. Door deze mutatie te verwerken is onze jaarschijf 2030 weer actueel.

Mutaties (x€ 1.000)

	2026	2027	2028	2029	2030
Accresontwikkeling	-174	793	944	508	5.502
Ontwikkeling uitkeringsbasis/WOZ waarden mutaties	200	-290	-167	-294	-263
Taakmutaties	-173	736	-30	-3.296	-3.440
Integratie- en decentralisatieuitkeringen	800	2.152	307	475	467
Effecten Meicirculaire 2026	653	3.391	1.054	-2.607	2.266
Mutatie stelposten	-321	-321	-321	2.946	4.079
	332	3.070	733	339	6.345

Naast deze bedragen nemen we ook de te oormerken middelen (zie besluitpunt 2 in het advies). Zo wordt van het voordelig effect in 2026 ruim € 160.000 geoormerkt voor de middelen faciliteitenbesluit opvangcentra, de ondersteuning lokale politieke partijen en alleenverdienersproblematiek. Structureel vanaf 2026 worden de middelen Overheidsbrede dienstverlening (€ 5.000) en de integratie uitkering Participatie geoormerkt voor een bedrag van totaal € 165.000 in 2026 oplopend tot € 436.000. Verder wordt de bijstelling BTW compensatiefonds structureel meegenomen in de begrotingswijziging.

Voor de verdere toelichting op deze posten verwijzen wij naar bijlage 2 uitgebreide toelichting mutaties meicirculaire 2026.

Toelichting tabel effect structureel financieel meerjarenperspectief

De financiële ruimte voor nieuw beleid baseren we op het structureel financieel meerjarenperspectief. De eenmalige verrekeningen met de algemene reserve en de niet ingevulde taakstellingen nemen we hier niet in mee. Dit in lijn met de toetsing van de provincie als toezichthouder. Het bijgestelde meerjarenperspectief laat in de jaren 2027 tot en met 2030 een positief saldo zien en is daarmee structureel sluitend.

Duurzaamheid - Duorsumens

N.v.t.

Participatie - Partisipaasje

N.v.t.

Communicatie - Kommunikaasje

N.v.t.

Vervolg en evaluatie - Ferfolch en evaluaasje

Petear 26 augustus 2026

Debat en Beslút 9 september 2026

Bijlagen - Taheakke

1. Meicirculaire gemeentefonds
2. Uitgebreide toelichting mutaties meicirculaire 2026
3. Begrotingswijziging 2026 en volgende jaren

Burgemeester en wethouders van De Fryske Marren,

gemeentesecretaris,
Ditta Cazemier

burgemeester,
Leo Pieter Stoel